

॥ నక్షత్ర సూక్తం ॥

త్రైతరీయ బ్రాహ్మణ, ఆష్టకం ౩, ప్రశ్న: ౧

త్రైతరీయ సంహితా, కాండం ౩, ప్రపాఠక: ౫, అను. ౧

ఓం ॥ అగ్ని॑ర్నః పా॑తు కృ॒త్తి॑కాః । నక్ష॑త్రం దే॒వమి॑ంద్రియం । ఇ॒దమా॑సాం వి॒చక్ష॑ణం । హ॒విరా॑సం
జు॒హోత॑న । య॒స్య భా॑న్తి ర॒శ్మయో॑ య॒స్య కే॒తవః॑ । య॒స్యేమా॑ వి॒శ్వా భు॑వనాని స॒ర్వా । స
కృ॒త్తికా॑భిర॒భి సం॑వసానః । అగ్ని॑ర్నో దే॒వః సు॒వితీ॑ ద॒ధాతు॑ ॥ ౧ ॥

ప్ర॒జాప॑తే రో॒హిణీ॑ వే॒తు ప॑త్నీ । వి॒శ్వరూ॑పా బృ॒హతీ॑ చి॒త్రభా॑నుః । సా నో॑ య॒జ్ఞస్య॑ సు॒వితీ॑ ద॒ధాతు॑ ।
య॒థా జీ॑వేమ శ॒రదః॑ స॒వీరాః॑ । రో॒హిణీ॑ దే॒వ్యుద॑గాత్పు॒రస్తాత్ । వి॒శ్వా రూ॑పాణి ప్ర॒తిమో॑దమానా ।
ప్ర॒జాప॑తిగ్ం హ॒విషా॑ వ॒ర్ధయ॑ంతీ । ప్రి॒యా దే॒వానా॑ముపయాతు య॒జ్ఞం ॥ ౨ ॥

సో॒మా రా॑జా మృ॒గశీ॑ర్షేణ ఆగ॒న్నే । శి॒వం నక్ష॑త్రం ప్రి॒యమ॑స్య ధా॒మ । ఆప్యా॑యమానో బ॒హుధా॑
జ॒సేమ॑ । రే॒తః ప్ర॒జాం య॑జమాసే దధాతు । య॒త్తే నక్ష॑త్రం మృ॒గశీ॑ర్షమస్తీ । ప్రి॒యగ్ం రా॑జన్
ప్రి॒యత॑మం ప్రి॒యాణాం॑ । త॒స్మై తే॑ సోమ హ॒విషా॑ విధేమ । శ॒న్న ఏ॒ధి ద్వి॒పదే॑ శం చతు॒ష్పదే॑ ॥ ౩ ॥

ఆ॒ర్తయా॑ రు॒ద్రః ప్ర॑థ॒మా న ఏ॒తి । శ్రే॒ష్ఠో దే॒వానాం॑ ప॒తిర॑ఘ్నియానాం । నక్ష॑త్రమ॒స్య హ॒విషా॑ విధేమ ।
మా నః॑ ప్ర॒జాగ్ం రీ॒రిష॑న్మోత వీ॒రాన్ । హే॒తీ రు॒ద్రస్య॑ ప॒రిణో॑ వృణక్తు । ఆ॒ర్తా నక్ష॑త్రం జు॒షతా॑గ్ం
హ॒విర్నః॑ । ప్ర॒ముంచ॑మానౌ దు॒రితా॑ని వి॒శ్వా । అ॒పాఘ॑శగ్ంసం నుద॒తామ॑రాతిం ॥ ౪ ॥

పు॒నర్నో॑ దే॒వది॑తిః స్ఫు॒ణోతు॑ । పు॒నర్వ॑సూ నః పు॒నరే॑తాం య॒జ్ఞం । పు॒నర్నో॑ దే॒వా అ॒భియ॑ంతు స॒ర్వే ।
పు॒నః పు॒నర్వో॑ హ॒విషా॑ య॒జామః॑ । ఏ॒వా న దే॒వ్యది॑తిర॒నర్వా॑ । వి॒శ్వస్య॑ భ॒ర్తృ జ॑గతః ప్ర॒తిష్ఠా॑ ।
పు॒నర్వ॑సూ హ॒విషా॑ వ॒ర్ధయ॑ంతీ । ప్రి॒యం దే॒వానా॑మప్యేతు పా॒థః ॥ ౫ ॥

బృహస్పతిః ప్రథమం జాయమానః | తిష్యం నక్షత్రమభి సంబభూవ | శ్రేష్ఠో దేవానాం పృతనాసు జిష్ణుః
 | దిశోఽను సర్వా అభయం నో అస్తు | తిష్యః పురస్తాదుత మధ్యతో నః | బృహస్పతిర్నః పరిపాతు
 పశ్చాత్ | బాధేతాం ద్వేషో అభయం కృణుతాం | సువీర్యస్య పతయః స్యామ || ౬ ||

ఇదగ్ం సర్వేభ్యో హవిరస్తు జుష్టం | ఆశ్రేషా యేషామనుయంతి చేతః | యే అంతరిక్షం పృథివీం
 క్షీయంతి | తే నః సర్పాసో హవమాగమిష్యాః | యే రోచనే సూర్యస్యాపి సర్పాః | యే దివం దేవీమను
 సంచరంతి | యేషామాశ్రేషా అనుయంతి కామం | తేభ్యః సర్వేభ్యో మధుమజ్జహోమి || ౭ ||

ఉపహూతాః పితరో యే మఘాసు | మనోజవసః సుకృతః సుకృత్యాః | తే నో నక్షత్రే హవమాగమిష్యాః
 | స్వధాభిర్యజ్ఞం ప్రయతం జుషంతాం | యే అగ్నిదగ్ధా యేఽనగ్నిదగ్ధాః | యేఽముల్లోకం పితరః
 క్షీయంతి | యాగ్శ్చ విద్రుయాగ్ం ఉ చ న ప్రవిద్రు | మఘాసు యజ్ఞగ్ం సుకృతం జుషంతాం || ౮ ||

గవాం పతిః ఫల్గునీనామసి త్వం | తదర్యమన్ వరుణమిత్ర చారు | తం త్వా వయగ్ం సనితారగ్ం
 సనీనాం | జీవా జీవంతముప సంవిశేమ | యేనేమా విశ్వా భువనాని సంజితా | యస్య దేవా అను
 సంయంతి చేతః | అర్యమా రాజాఽజరస్తు విష్మాన్ | ఫల్గునీనామృషభో రోరవీతి || ౯ ||

శ్రేష్ఠో దేవానాం భగవో భగాసి | తత్త్వా విదుః ఫలుగునీస్తస్య విత్తాత్ | అస్మభ్యం క్షత్రమజరగ్ం
 సువీర్యం | గోమదశ్వవదుప సన్నుదేహ | భగో హ దాతా భగ ఇత్రదాతా | భగో దేవీః ఫల్గునీరావివేశ
 | భగస్యేత్తం ప్రసవం గమేమ | యత్ర దేపైః సథమాదం మదేమ || ౧౦ ||

ఆయాతు దేవః సవితోపయాతు | హిరణ్యయేన సువృతా రథేన | వహన్, హస్తగ్ం సుభగం
 విద్రునాపసం | ప్రయచ్ఛంతం పపురిం పుణ్యమచ్ఛ | హస్తః ప్రయచ్ఛ త్వమృతం వసీయః | దక్షిణీన
 ప్రతిగృభ్ణీమ ఏనత్ | దాతారమద్య సనితా విదేయ | యో నో హస్తాయ ప్రసువాతి యజ్ఞం || ౧౧ ||

త్వష్టా నక్షత్రమభ్యేతి చిత్రాం । సుభగ్ం ససంయువతిగ్ం రోచమానాం ।
 నివేశయన్నమృతాన్మర్త్యాగ్ంశ్చ । రూపాణి పిగ్ంశన్ భువనాని విశ్వా । తన్నస్తవ్ష్టా తదు చిత్రా
 విచష్టాం । తన్నక్షత్రం భూరిదా అస్తు మహ్యం । తన్నః ప్రజాం వీరవతీగ్ం సనోతు । గోభీర్నో అశ్వైః
 సమనక్తు యజ్ఞం ॥ ౧౨ ॥

వాయుర్నక్షత్రమభ్యేతి నిష్ట్యాం । తిగ్మశృగ్ం వృషభో రోరువాణః । సమీరయన్ భువనా మాతరిశ్వా ।
 అప ద్వేషాగ్ంసి నుదతామరాతీః । తన్నో వాయుస్తదు నిష్ట్యా శ్రుణోతు । తన్నక్షత్రం భూరిదా అస్తు
 మహ్యం । తన్నో దేవాసో అనుజానంతు కామం । యథా తరేమ దురితాని విశ్వా ॥ ౧౩ ॥

దూరమస్మచ్ఛత్రవో యంతు భీతాః । తదింద్రాగ్ని కృణుతాం తద్విశాఖే । తన్నో దేవా అనుమదంతు
 యజ్ఞం । పశ్చాత్ పురస్తాదభయన్నో అస్తు । నక్షత్రాణామధిపత్నీ విశాఖే । శ్రేష్ఠావింద్రాగ్ని భువనస్య
 గోపా । విషాచః శత్రూనపబాధమానౌ । అప క్షుధం నుదతామరాతిం ॥ ౧౪ ॥

పూర్ణా పశ్చాదుత పూర్ణా పురస్తాత్ । ఉన్మధ్యతః పౌర్ణమాసీ జిగాయ । తస్యా దేవా అధి సంవసంతః ।
 ఉత్తమే నాక ఇహ మాదయంతాం । పృథ్వీ సువర్పా యువతిః సజోషాః ।
 పౌర్ణమాస్యదగాచ్ఛోభమానా । ఆప్యాయయంతీ దురితాని విశ్వా । ఉరు దుహం యజమానాయ
 యజ్ఞం ॥ ౧౫ ॥

ఋధ్యాస్మ హప్యైర్నమసోపసద్య । మిత్రం దేవం మిత్రధేయం నో అస్తు । అనూరాధాన్ హవిషా
 వర్ధయంతః । శతం జీవేమ శరదః సవీరాః । చిత్రం నక్షత్రముదగాత్పురస్తాత్ । అనూరాధాస ఇతి
 యద్వదంతి । తస్మిత్ర ఏతి పథిభిర్దేవయానైః । హిరణ్యయై-ర్వితతై-రంతరిక్షే ॥ ౧౬ ॥

ఇంద్రో జ్యేష్ఠామను నక్షత్రమేతి । యస్మిన్ వృత్రం వృత్ర తూర్యే తతార । తస్మిన్స్వయ-మమృతం
 దుహానాః । క్షుధంతరేమ దురితిం దురిష్టిం । పురందరాయ వృషభాయ ధృష్ణవే । అషాఢాయ

సహమానాయ మీ॒థుషే॑ । ఇంద్రాయ॑ జ్యేష్ఠా మధు॑మద్దుహా॑నా । ఊరుం॑ కృ॒ణోతు॑ యజమానాయ
లోకమ్ ॥ ౧౭ ॥

మూలం ప్ర॒జాం వీ॒రవ॑తీం విదే॒య । పరా॑చ్యేతు నిర్బు॒తిః పరా॑చా । గోభి॒ర్నక్ష॑త్రం పశు॒భిః సమ॑క్తమ్ ।
అహ॑ర్భూయాద్యజమానాయ మ॒హ్యం । అహ॑ర్నో అ॒ద్య సు॒వితే॑ దధాతు । మూలం॑ నక్ష॒త్రమితి॑
యద్వదంతి॑ । పరా॑చీం వాచా నిర్బు॒తిం నుదా॑మి । శివం॑ ప్ర॒జాయై॑ శివమస్తు॒ మహ్యం॑ ॥ ౧౮ ॥

యా ది॒వ్యా ఆపః॑ పయసా సంబ॒భూవుః । యా అ॒తరి॑క్ష ఉ॒త పార్థి॑వీ॒ర్యాః । యాసా॑-మషా॒ఢా
అను॑యంతి కా॒మం । తా న ఆపః॑ శగ్గ్ స్తోనా భవంతు । యాశ్చ॑ కూ॒ప్యా యాశ్చ
నా॒ద్యాస్స॒ముద్రి॑యాః । యాశ్చ॑ వైశంతీ॒రుత॑ ప్రా॒సచీ॑ర్యాః । యాసా॑మషా॒ఢా మధు॑ భక్ష॒యంతి॑ । తా న
ఆపః॑ శగ్గ్ స్తోనా భవంతు ॥ ౧౯ ॥

తన్నో॑ విశ్వే ఉప శ్రు॒ణ్వంతు॑ దే॒వాః । తద॑షా॒ఢా అభి॑సం॒యంతు॑ య॒జ్ఞం । తన్న॑క్షత్రం ప్రథ॒తాం పశు॑భ్యః ।
। కృషి॒ర్వృష్టి॑-ర్యజమానాయ కల్పతాం । శుభ్రాః॑ కన్యా॒ యువ॑తయః సుపే॒శసః॑ । కర్మ॑కృతః సుకృతో
వీ॒ర్యావ॑తీః । విశ్వాన్ దే॒వాన్, హవి॑షా వర్ధ॒యంతీః॑ । అషా॒ఢాః కామ॑ముపయాంతు య॒జ్ఞం ॥ ౨౦ ॥

యస్మిన్ బ్ర॒హ్మిభ్య॑జయత్సర్వమే॒తత్ । అము॑చ లోక-మిద॒మూచ॑ సర్వం । తన్నో॑ నక్ష॒త్ర-
మభి॑జిద్విజిత్వ । శ్రియం॑ దధాత్వపృణీ॒యమా॑నం । ఉభా॑ లోకౌ బ్ర॒హ్మణా॑ సంజితే॒మౌ । తన్నో॑
నక్ష॒త్రమభి॑జిద్విచ॒ష్టాం । తస్మి॑న్స్వయం పుత॒నాః సంజ॑యేమ । తన్నో॑ దే॒వాసో॑ అనుజానంతు కా॒మం ॥
౨౧ ॥

శ్రు॒ణ్వంతి॑ శ్రో॒ణా-మమృ॑తస్య గో॒పాం । పు॒ణ్యామ॑స్యా ఉపశ్రు॒ణోమి॒ వాచం॑ । మహీం దే॒వీం విష్ణు॑పత్నీ-
మజూ॒ర్యాం । ప్రతీ॑చీ మేనాగ్ం హవి॒షా య॑జామః । త్రే॒ధా విష్ణు॑-రురుగా॒యా విచ॑క్రమే । మహీం దివం
పు॒థివీ॑-మంతరిక్షం । తచ్చో॒ణైతి॑శ్రవ-ఇచ్చ॒మానా॑ । పు॒ణ్యగ్గ్ శ్లో॒కం య॑జమానాయ కృ॒ణ్వతీ॑ ॥ ౨౨ ॥

అష్టా దే॒వా వ॑సవః సో॒మ్యాసః॑ । చ॒తస్త్రి దే॒వీ-ర॑జరాః శ్ర॒విష్టాః॑ । తే య॒జ్ఞం పా॑ంతు ర॒జసః ప॑రస్తాత్ ॥
 సం॒వత్స॑రీణ-మ॒మృత॑గ్గ్ స్వస్తి । య॒జ్ఞం నః పా॑ంతు వ॒సవః పు॒రస్తాత్ ॥ దక్షిణతో॒ఽభి॑యంతు శ్ర॒విష్టాః॑
 । పు॒ణ్యన్వక్ష॑త్రమ॒భి సం॑విశామ । మా నో అ॒రాతి-ర॑ఘశగ్ంసాఽగన్న్ ॥ ౨౩ ॥

క్ష॒త్రస్య॑ రా॒జా వ॑రుణోఽధి॒రాజః॑ । నక్ష॑త్రాణాగ్ం శత॑భిషగ్వసి॒ష్టః । తౌ దే॒వేభ్యః॑ కృణుతో దీ॒ర్ఘ॑మాయుః ।
 శత॑గ్ం స॒హస్త్రి భే॑షజాని ధ॒తృః । య॒జ్ఞన్వో రా॒జా వ॑రుణ ఉపయాతు । తన్నో విశ్వే అ॒భి సం॑యంతు
 దే॒వాః । తన్నో నక్ష॑త్రగ్ం శత॑భిషగ్జ్షాణామ్ । దీ॒ర్ఘ॑మాయుః ప్రతి॑రద్భేషజాని ॥ ౨౪ ॥

అ॒జ ఏ॑కపాదుదగాత్పురస్తాత్ ॥ విశ్వా భూతాని ప్రతిమోదమానః । తస్య దే॒వాః ప్ర॑సవం యంతి సర్వే ॥
 ప్రో॒ష్ఠప॑దాసో అమృతస్య గోపాః । విభ్రాజమానః సమిధాన ఉగ్రః । ఆఽంతరిక్షమరుహదగంద్యామ్ ।
 తగ్ం సూ॒ర్యం దే॒వ-మ॒జమే॑కపాదం । ప్రో॒ష్ఠప॑దాసో అనుయంతి సర్వే ॥ ౨౫ ॥

అహి॑ర్బుధ్నియః ప్రథమా న ఏతి । శ్రేష్ఠో దే॒వానా॑ ముత మానుషాణామ్ । తం బ్రా॒హ్మణాః॑ సోమ॒పాః
 సో॒మ్యాసః॑ । ప్రో॒ష్ఠప॑దాసో అభిరక్షంతి సర్వే । చత్వార ఏకమభి కర్మ దే॒వాః । ప్రో॒ష్ఠప॑దా స ఇతి యాన్,
 వదంతి । తే బు॒ధ్నియం ప॑రిషద్యగ్గ్ స్తువంతః । అహి॑గ్ం రక్షంతి నమసోపసద్య ॥ ౨౬ ॥

పూ॒షా రే॒వత్య॑స్వేతి పంథాం । పుష్టిపతీ పశుపా వాజబస్త్వై । ఇమాని హ॒వ్యా ప్ర॑యతా జుషాణా ।
 సు॒గైర్వో యా॑ సైరుపయాతాం య॒జ్ఞం । క్షు॒ద్రాన్ ప॒శూన్ రక్ష॑తు రేవతీ నః । గా॒వో నో అ॒శ్వాగ్ం అ॒స్వేతు
 పూ॒షా । అ॒న్నగ్ం రక్ష॑ంతౌ బహు॒ధా వి॑రూపం । వా॒జగ్ం స॒నుతాం॑ య॒జమా॑నాయ య॒జ్ఞం ॥ ౨౭ ॥

తద॒శ్యేనా॑వశ్వయుజోపయాతాం । శుభం గమిష్యో సుయమేభిరశ్వైః । స్వం నక్ష॑త్రగ్ం హవిషా యజంతౌ
 । మ॒ధ్వా సం॑పుక్తౌ య॒జుషా॑ సమక్తౌ । యౌ దే॒వానాం॑ భిషజౌ హవ్యవాహౌ । విశ్వ॑స్య దూతా-

వ॒మృ॑త॒స్య గో॒పా॑ । తౌ నక్ష॑త్రం జుజుషా॒ణో ప॑యాతాం । న॒మోఽశ్వి॑భ్యాం కృ॒ణుమోఽశ్వ॑యుగ్భ్యాం ॥ ౨౮
॥

అప॑ పా॒ప్మానం॑ భ॒రణీ॑ర్భరంతు । తద్య॑మో రాజా భ॒గవాన్, వి॑చష్టాం । లో॒కస్య॑ రాజా మ॒హతో మ॒హాన్,
హి । సు॒గం నః ప॒న్థామ॑భయం కృ॒ణోతు॑ । యస్మి॑న్నక్షత్రే॒ యమ॑ ఏ॒తి రాజా॑ । యస్మి॑న్నేన-
మ॒భ్యషి॑ంచంత దే॒వాః । తద॑స్య చి॒త్రగ్ం హ॒విషా॑ యజామ । అప॑ పా॒ప్మానం॑ భ॒రణీ॑ర్భరంతు ॥ ౨౯ ॥

ని॒వేశ॑నీ సంగ॒మనీ॑ వ॒సూనాం॑ వి॒శ్వా రూ॒పాణి॑ వ॒సూన్యావేశ॑యంతీ । సహస్ర॑-పో॒షగ్ం సు॒భగా॑ ర॒రాణా॑
సా న ఆ॒గన్వ॑ర్పసా సంవిదానా । యత్రే॒ దేవా॑ అదధుర్భాగధే॒యమ॑మావాస్యే॒ సవ॑సంతో మ॒హిత్వా॑ । సా
నో య॒జ్ఞం పి॑పుహి విశ్వ॒వారే॑ రయిన్నో ధే॒హి సు॒భగే॑ సువీ॒రం ॥ ౩౦ ॥

ఓం శా॒ంతిః శా॒ంతిః శా॒ంతిః ॥